

20.06.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**20 Haziran 2022
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

20 Haziran 2022 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ YÖNETMELİKLER

- Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitimi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İstanbul Galata Üniversitesi İhale Yönetmeliği
- İstinye Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Mersin Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Ordu Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Gıda Komitesi'nde yeni yapılanma

Resmi Gazete'de yayımlanan düzenlemeyle Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi yeniden yapılandırıldı.

Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi'nin yapısı ve işleyişinde düzenlemeye gidildi.

Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi ile ilgili "2022/11 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi", Resmi Gazete'de yayımlandı.

Buna göre, 8 Aralık 2014 tarihli genelge ile kurulan 26 Aralık 2016'da tekrar yapılandırılan Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi çalışmalarını Hazine ve Maliye Bakanının koordinasyonunda; Tarım ve Orman Bakanı, Ticaret Bakanı, Strateji ve Bütçe Başkanı ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı'nın katılımıyla devam ettirecek, görev alanına giren hususlarda karar alabilecek.

Komitenin sekretarya hizmetleri, alınan kararların uygulanmasının takibi ve koordinasyonu, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yürütülecek.

Ucuz gıdaya erişimde yeni hamle 'Kent tarımı'! Bakan Kirişçi SABAH'a konuştu

Son dakika haberi :Vatandaşın ucuz gıdaya erişimi için kent tarımı desteklenecek. Çiftçiye gübre-mazot, besiciye yem desteği aynı olarak verilecek. 1 yıl boyunca boş bırakılan tarla devlet aracılığıyla başkasına kiralanacak. Destekler sadeleştirilecek

Tarım ve Orman Bakanı Prof. Dr. Vahit Kirişçi, dünyada yaşanan gıda sorunundan çiftçinin maliyetlerine, vatandaşların ucuz gıdaya erişimine kadar birçok konuda tarımdaki yol haritasını açıkladı: Vatandaşın ucuz gıdaya erişimi için kent tarımı desteklenecek. Çiftçiye gübre-mazot, besiciye yem desteği aynı olarak sağlanacak. Üreticiye verilen destekler aynı olacak. Çiftçiye ihtiyacı olan gübre-mazot verilecek, hasattan sonra ürünü sattığında, devlet alacağını mahsuplaşacak. 1 yıl boş tutanın tarlası devlet aracılığıyla başkasına kiralanacak.

Pandemi sonrası gündem gıda krizi... Türkiye'de bu ihtimal var mı?

Pandemide Türk çiftçisi fekadar tavır gösterdi. Mazeret üretmeyip tarlasına gitti. Batılı çiftçiler kendi sağlıklarını çok önemsedikleri için pandemi döneminde eve çekildiler. Bizi kurtaran etken o oldu. Avrupa'da birçok ülkede nüfus bizim kadar olmasa da

Üretim ve tedarik zinciri sorunları nedeniyle ister istemez bu piyasaya yansdı.

Arkasından Rusya- Ukrayna savaşı geldi. Buna rağmen Türkiye'de raflarda 'şu yok, bu yok' diyor muyuz? Demiyoruz. Türkiye 23.4 milyon hektar işlenen tarım arazisi varlığı ve artan tarımsal retimiiyle hem 85 milyon vatandaşıını hem de sığınmacı ve gelen turistlerin ihtiyacını karşılayacak durumdadır.

Buğdayda hasat başladı. Geçen yıla göre buğdayda fazlamız var. Stratejik rn, un, yağ, şekerdir. Türkiye olarak ayçiçeğı hariç diğeri ürünlerde ihtiyacımızın üzerinde üretim var. Ayçiçeğinde de yüzde 63 dzeyindeyiz. Bu yıl oran artacak. Gelecekle ilgili de sıkıntı olmaması için ilave önlemler alıyoruz.

DESTEKLER SADELEŞECEK

Ne yapıyorsunuz?

G, veraset, ilgisizlikten terk edilmiş tarım arazileri vardı. Oraların yeniden tarıma kazandırılması için çiftçiye destek veriyoruz. Yüzde 75 sübvanse edilen tohumu üretici gidip tarlasına ekıyor. Çiftçinin, sertifikalı tohum kullanmasını, yağmurlama ve damlama sulama yapmasını teşvik ediyoruz. Tarım Reform Genel Müdürlüğü çiftçiye alet, ekipman, güneş enerjisi santrallerine varana kadar farklı destekler veriyor.

AD

Kısacası retim potansiyeli noktasında Türkiye'nin nesi varsa harekete geçirilmiş durumda... Türkiye toprak zengini bir ülke değıl. Siz yürütme olarak mutlak surette temel stratejik ürünleri vatandaşlarınız için bulundurmak zorundasınız. Bitkisel retimde, un, yağ, şeker; hayvansal üretimde ise yumurta, et, süt stratejik ürün. ncelik bu ürünlerin üretimi olacak. 65'i bulan destekleri sadeleştiriceğız.

SZLEŞMELİDE SİGORTA ZORUNLULUĞU GELİYOR

Sözleşmeli hayvancılık ve tarım için mevzuat çalışması olacak mı?

Sözleşmeli retim esnasında bazı sıkıntılar yaşıyor. retimi yapanın da yaptıranın da hukukunu gözetme noktasında bazı davalık olan hususlar var. Hal ve menfaatler korunmazsa yaptırım getireceğız. Sigorta zorunluluğı getireceğız. Sigorta oranı yüzde 20'yi geçmiyor. Aracını sigorta ettiren tarlasını sigorta ettirmiyor. Gelir garantisi sağlayacağız. Gelir kaybını da karşılayan sigorta poliçesi düzenlenecek. Meclis kapanmadan tasarıyı sunmayı düşüyoruz. Hayvancılıkta da sigorta zorunlu olacak.

ŞEKERDE BİR DAHA BÖYLE HADİSE YAŞANMAYACAK

Şeker fiyatları geçtiğimiz günlerde arttı, siz de ithalat silahı çektiniz. Tarımda fiyat

artınca hemen ithalata başvuruluyor. Bu konuda da bir şey yapacak mısınız? Türkiye'nin şeker ihtiyacı yok. İthalat iznini ihtiyaç olduğu için değil fiyatların yerinde durması adına aldık. Biliyorsunuz, şeker, şeker pancarından elde ediliyor. Eylül 2021'de hasat edilen şeker pancarından üretim yapıldı. Arada başka şeker pancarı hasadı olmadı. Arada ürün çıkmadığına göre, niye fiyat arttı? Piyasa kamunun duruşunu istismar etti.

Kamu da göstermesi gereken aksiyonu zamanında göstermedi. Mesela şeker ihracı yapmamalıydık. Türkiye bu ürünlerden elde edeceği ihracatla ihya olacak bir ülke değil. 250 milyar dolar ihracatımız var, bunun içinde tarımın payı 25 milyar dolar. Geldiğimden itibaren ihracata yasaklar getirdim. Biz önce canı sonra cananı düşüneceğiz. Ben bunu özeleştirir olarak söylüyorum. Önümüzdeki yıllarda böyle bir hadiseyi asla yaşamayacağız, yaşatmayacağız.

Peki ithalat politikası devam edecek mi?

Kamu regülasyonu bulunulurluğu sağlamak için kullanır. Bir ürünü vatandaşın rafına koymam gerekir. Ürünün arz açığı olmayacak, sonra fiyatı konuşacağız.

ARAZİ VARLIĞININ YÜZDE 10'U EKİLMEDEN BOŞ DURUYOR

Tarımda bir planlama sorunu var. İsteyen herkes istediği yere ihtiyaca bakmadan ekiyor. Burada da sorun var.

Doğru verilen desteklerin çiftçiyi de ihtiyaç olan ürünlere kanallize etmesi gerekiyor. Planlı üretim bu şekilde olur. Ben göreve geldiğimde ilk iş bilgi teknolojilerine genel müdür atadım. Çünkü tarımda dijitalleşmeye ihtiyaç var. Bir uygulama hazırlıyoruz. İsmine karar vermedik, e-tarım olabilir.

Siz üreticiyseniz, buraya girdiğinizde, adınızı, soyadınızı, ilinizi, ilçenizi, ada ve parselinizi gireceksiniz. Diyelim ki, Çiftçi Kayıt Sistemi'nde kayıtlı 120 dekar araziniz var. Oradaki ekolojik şartlar ve ne yetiştirebileceğinize dair bilgileri orada göreceksiniz. Sizi yönlendirecek. Eğer illa arpa yetiştirecekseniz, uygulama size 'acele et, burada başkaları da üretim yapmak istiyor' diyecek.

Ülkenin ihtiyacı doğrultusunda yeterince arpa üretimi kaydı giriliyorsa, uygulama sizi ikinci satıra yönlendirecek. Size tarlanızda üreteceğiniz başka ürün alternatiflerini söyleyecek. Velez ki, buraya bilgilerinizi girmediğiniz. O zaman desteklemelerden yararlanamayacaksınız. Tarlanızda bir ürün yetiştirecekseniz, kayıt olacaksınız diyeceğiz.

Diyelim ki kayıt oldu ama üretmedi.

Uygulamada bu görülecek. Şayet bir tarla sistemde 1 yıl boş görünürse, kamu otoritesi gelecek 'siz burada birşey yetiştirmiyorsunuz, tarlanıza bu muhitteki kira bedeli üzerinden kira ödeyip, üretim yaptıracağız' diyecek. Devlet kiralamayacak, taahhüt edecek. Aracılık rolü dışında bir rolü olmayacak.

Arazisini vermek istemezse ne olacak?

Kullanım hakkı ile mülkiyet hakkını birbirinden ayıracağız. Adalet Bakanı Bekir Bozdağ ile görüştük. Ne kiralayanın ne arazisi olanın hakkına hanel getirmeden yapılacak. Mülkiyeti elinden almıyorsunuz. Sadece kullanım hakkı alıyorsunuz. Organize Sanayi Bölgeleri'nde de bu yapılıyor. 2.5-3 milyon hektar ekilmeyen arazi var. Türkiye'nin arazi varlığının yüzde 10'una tekabül ediyor. Ciddi bir rakam...

NAKDİ YERİNE AYNİ DESTEK

Neye destek vereceksiniz?

Destekleme modelini değiştireceğiz. Nakdi değil ayni desteklemeye geçeceğiz. Mesela, arpa yetiştireceksiniz. Gideriniz nedir? Varsa tarla kirası, tohum, gübre, ilaç, mazot, hasat giderleri, sulama maliyeti... Bu maliyeti toplarsınız, ürünün üretim miktarı da bellidir. Bir kilo arpanın sizi mutlu edecek fiyatı diyelim ki, 6.5 TL. Ürünü pazara götürüp satmak istediğinizde alıcı size 7 TL veriyse sizin devletten destek talep etmenize gerek yok. Ama 6.5 TL beklerken 6 TL'ye satarsanız o zaman bakanlık olarak ne dememiz gerekiyor? 'Ey üretici, sen tasa etme, 50 kuruşluk farkı ben sana öderim.' Biz de fark ödemesi yapacağız. Bizim derdimiz üretim yapanı aşırı bürokrasiye boğmadan, çok başlılıkla kargaşa yaratmadan, yönlendirici olarak desteklemek...

Peki üretmeye başlarken gübremazot gibi girdi fiyatları yüksek olduğu için tarlasını bırakmayı düşünenler ne olacak?

'Üretim yapacağım ama mazotgübre alacak ekonomik gücüm yok' diyorsanız. Size diyeceğiz ki, tarlanızda üretim miktarı aşağı yukarı bellidir. Bunun için 2 bin litre mazot, 3 ton gübreye mi ihtiyacınız var? Ben size bunu ayni olarak vereceğim. Siz ürün hasadından sonra ister piyasaya sattınız, ister TMO'ya... O dönemde size ayni olarak bu kadar mazotgübre verdik diyerek bunun parasını isteyeceğiz. Üretici devlete ürünü sattıysa alaktan mahsuplaşacağız. Böylece üreticinin bu girdilerin fiyatıyla ilgilenmesi durumu olmayacak.

VATANDAŞA UCUZ GIDANIN YOLU KENT TARIMI

Vatandaşın en büyük sıkıntısı fiyatlar... Özellikle yaş meyve-sebzede... Fiyat nasıl düşecek?

Kent tarımını uygulamaya başlıyoruz. Nüfusun kümelenildiği yerlerde aynı zamanda üretim alanlarını da koruyor olmamız gerekiyor. Her yeri sanayileştireceğiz diye bir şey olmaz. Kocaeli'ndekilere mikrofon uzatın. Ne kadar memnundurlar? O kadar

fabrikalaşma var ki...

İnsanlar temiz hava almak için 100 kilometre kat edip Düzce'ye, Bolu'ya gidiyor. Gelelim soruya... Bir kilo domates Antalya'dan İstanbul'a 800 kilometre yol yaparak geliyor. Hem tazeliğini kaybediyor hem de ulaşım maliyeti fiyatın üzerine biniyor. Yolda da yüzde 25 fire veriyor. Bunun da maliyeti fiyata yansıyor. Üstelik, egsoz emisyonu da havayı kirletiyor.

Halbuki, İstanbul'un çevresinde Çengelköy, Şile, Çatalca, Beykoz, Silivri var. Buralarda bakir alanlar var. Üretici de var. Çatalca'da domates yetiştiren kardeşimiz doğrudan ürünü lokantalara, evlere dağıtabilir. Bu yolla, vatandaş hem taze, hem az maliyetli ürün yiyecek. İklim değişikliğine sebep olan unsurları ortadan kaldıracaksınız ve köyden kente göçü de engelleyeceksiniz.

Nerelerde uygulanacak bu kent tarımı?

İstanbul, Ankara, İzmir gibi illerin etrafında... Erzurum- Erzincan gibi üretim kabiliyeti olan yerlerde... Bir de jeotermal kaynak varsa, iklimi sert olan yerde 365 gün üretim yaparsınız. Sıcak yerlerde de serayı soğutmak için güneş enerjisini kullanırsınız. Bizim kurtuluşumuz tarımdaysa, tarımın kurtuluşu da kırsalda... 2023'te ne ürettiğini, nasıl üretildiğini bilen, kendi önceliklerini belirlemiş bir ülke olacağız.

BESİCİNİN YEM SORUNU ÇÖZÜLÜYOR

Kurban Bayramı yaklaşıyor. Bir sıkıntı yaşar mıyız?
Kurbanlık sorunumuz yok. Ne sayı ne de varlık yönünden...

Peki hayvancılıkta en önemli sorun yem. Besicilik yapanlar yem pahalı olduğu için bu işten çekiliyor. Burada çözümünüz ne olacak?
Hayvansal üretimde de en önemli girdi yem. Maliyetin neredeyse yüzde 65-70'i... Bu konuda da aynı bitkisel üretimde olduğu gibi üreticiye 'sen yemi dert etme, al kullan, etini, sütünü üret, onları satınca mahsuplaşacağız' diyeceğiz. Yani üreticiye aynı destek olarak yemi vereceğiz.

Çiftçiye destekte 5 eksik hedef

Türkiye'de tarımsal desteğe gayri safi yurt içi hasılanın yüzde 1'inden daha az ödeme yapılamayacağına dair yasa yürürlüğe girdiği 2006'dan buyana hiç uygulanmadı. 15 yıldır yasanın öngördüğünden düşük miktarda planlanan tarım desteklerinde yalnızca 5'i eksik hedeflere ulaşabildi.

Türkiye'de tarımsal üretimin taleplere uygun olarak karşılanması, verim artışı, piyasaların güçlenmesi, doğal kaynakların korunması ve kırsal kalkınmanın sağlanması için çıkartılan 2006 tarihli Tarım Kanunu'na 21'inci maddesi tarımsal desteğe ayrılması gereken bütçeyi belirliyor. Bu maddede desteğin gayrisafi milli hasılanın yüzde 1'inden az olamayacağı şu ifadelerle açıklanıyor: Tarımsal destekleme programlarının finansmanı, bütçe kaynaklarından ve dış kaynaklardan sağlanır. Bütçeden ayrılacak kaynak, gayrisafi millî hasılanın (GSYH) yüzde birinden az olamaz.

Ancak Türkiye'de son on beş yılda tarımsal girdi endeksiyle tarım destek ödemeleri karşılaştırıldığında, maliyet girdilerinin yükseldiği, destek ödemelerinin azaldığı görüldü. Son 6 yılda çiftçilerin harcamaları 4, tarımsal destek ödemeleri ise 2 katına çıkmış olmasına karşın, hükümetin çiftçilere ayırdığı bütçe desteği yasanın aksine yüzde 1 değil, yüzde 0,4 düzeyinde kaldı.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın her yıl yayımladığı Bütçe Raporlarında Tarım Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 2006 yılından bu yana, tarımsal

desteğe ayrılan bütçenin GSYH'nin ortalama olarak yüzde 0,5'i kadar gerçekleştiğini gösteriyor. Hedefe ulaşmaya yaklaştığı söylenebilecek tek yıl ise yüzde 0,83 ile 2007. Yıllar içinde tarımsal destek için ayrılan bütçe oranının GSYH'nin yüzde 0,4'üne kadar gerilediği görülmekte. 2007 yılından itibaren tarımsal destek ödemelerinin GSYH paylarının düzenli bir şekilde düşük planlandığı görüldü.

Tarım Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 2006 yılından bu yana Türkiye'nin GSYH'si Türk lirası bazında 10 katına yükseldi. 2006 yılında Türkiye, bütçesinin yüzde 2,3'ünü tarımsal destek ödemeleri için ayırmayı planlamışken, 2021'de bu oran yüzde 1,6'ya kadar geriledi. Benzer bir şekilde, geçtiğimiz yıl tarımsal desteklerin GSYH payındaki yeri de kanunun öngördüğü yüzde 1'lik payın yarısından az, yüzde 0,4 olarak belirlendi.

Veriler, kanunun yürürlükte olduğu 15 yılda yalnızca 5 defa hedeflenen miktarı yakaladığını gösteriyor. Strateji ve Bütçe Başkanlığı verilerine göre, 2006-2021 döneminde, 2013, 2015, 2016, 2018 ve 2020 yıllarında hedeflenen miktar yakalana bilirken, diğer dönemlerde hedefler tutturulamadı.

GIDA ENFLASYONUNDA YÜKSELİŞ SÜRÜYOR

Türkiye, 70'li yıllardan 2000'li yıllara kadar boğuşmak zorunda kaldığı ancak 2001 ekonomik krizinden sonra uygulanan politikalarla yirmi yıldır gündemden uzak tutmayı başardığı yüksek enflasyon ile yeniden karşı karşıya. Türkiye İstatistik Kurumu'na göre, tüketici enflasyonu Mayıs ayında yüzde 73,5 iken üretici enflasyonu da yüzde 132,16'ya çıkarken, tarım ürünleri üretici fiyat endeksi yani çiftçinin maliyet enflasyonu ise yüzde 154,97 oldu. Çiftçi maliyetleri, endeks tarihinin en yüksek seviyesine ulaşırken, tarımsal girdi enflasyonu ise yüzde 105,70'e kadar yükseldi ve cumhuriyet tarihinin en yüksek değerini aldı. Resmi enflasyon verilerine göre de yüksek enflasyonun bir süre daha devam edeceği açık. Öte yandan Mayıs ayı gıda enflasyonu da yüzde 91 ulaştı. Ancak küresel gıda fiyatlarında düşüş eğiliminin tersine Türkiye'de gıda fiyatları, her ay bir önceki döneme kıyasla 10 puanlık bir artış eğilimini sürdürüyor.

2022 yılında tüm ülkelerde sebepler değişse de enflasyonun küresel bir soruna dönüştüğü ise bir diğer gerçek. Bu süreçte aynı zamanda dünyanın iki büyük buğday tedarikçisi Rusya ve Ukrayna arasında yaşanan savaşın var olan gıdaya dayalı eşitsizlik ve tedarik sorunlarını tetiklemesi üzerine, fiyat artışlarının gıdaya dönük yansımaları da global bir sorun haline geldi.

Gıda fiyatlarında yaşanan önlenemeyen ve sürekli hale gelen artışlar, tarım politikalarını en önemli tartışma konularından biri haline getiriyor. Her kalemde artan fiyatlar karşısında çiftçinin durumu ve tarım için ayrılan devlet destekleri, tartışmaların taşıyıcı göstergeleri oluyor.

TARIMSAL GİRDİ ENDEKSİ SON 7 YILDA 4 KATI ARTTI

2016 başından bu yana tarımda kullanılan enerji ve yağların 5, gübre fiyatlarının 7, tarımsal ilaçların maliyetinin ise 3 katına çıktı. Artışların gerisindeki en büyük nedenlerden birinin, TL'nin döviz karşısında yaşadığı değer kaybı.

Çiftçilerin enflasyon yükünden ne kadar etkilendiğini ve harcamalarındaki değişimi görmek için temel göstergelerden biri, tarımsal faaliyetlerde yaşanan mali değişimlerin derlendiği tarımsal girdi fiyat endeksi. 2015 yılı temel alınarak hesaplanan endeks, son yedi yılda tarımsal harcamaların 4 katına ulaştığını gösteriyor.

Gıda güvenliğinde büyük tehlike

Güvenilir gıdaya ulaşmak giderek zorlaşırken Tarım ve Orman Bakanlığı'nın, işletmelere yönelik denetim hedefini artırmak yerine azalttığı ortaya çıktı. Bakanlık 718 bin işletmeyi 7 bin personelle denetleyecek.

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın performans hedeflerinin arasında yer alan, "Gıda işletmelerine yönelik denetim" hedefine yönelik veriler, çarpıcı bir detayı gün yüzüne çıkardı. Türkiye'deki 718 binden fazla kayıtlı işletmeyi 7 bin 245 personel ile denetlemeye çalışan bakanlığın, gıda denetiminde hedefini küçülttüğü belirlendi.

Bakanlığın verilerini değerlendiren CHP Milletvekili Murat Emir, giderek derinleşen ekonomik kriz ile güvenilir ve sağlıklı gıda ürünlerine erişimin zorlaştığına dikkati çekti. Gıda güvenliğine yönelik denetimlerin araştırılması için TBMM Başkanlığına araştırma önergesi sunan Emir, denetim faaliyetlerinin Türkiye genelinde yalnızca 7 bin 245 personelle yürütülmesini eleştirdi.

DENETİMSİZLİĞİN İTİRAFI

CHP'li Emir'in bakanlığın raporlarından açıkladığı verilere göre, 2021'de toplam 1 milyon 378 bin denetim yapıldı. Sayının, her işletmenin yılda en fazla bir kere denetlendiğini açığa çıkardığını belirten Emir, "Bu işletmelerden yılda en az beş kere denetlenmesi gerekenler varken henüz hiç denetlenmemiş olanlar da mevcuttur" dedi. Halk sağlığı ve gıda güvenliğinin, işletme başına yılda ortalama bir kez yapılan denetimle sağlanmasının mümkün olmadığına altını çizen Emir, şunları söyledi:

"Üstelik Bakanlığın 2022 Yılı Performans Programı'nda, sonraki yıllardaki denetim hedefini de düşürdüğü görülmektedir. Buna göre, 2021 yılında 1 milyon 378 bin

denetim yapılmasına karşın bakanlık, 2022'deki denetim sayısı hedefini artırmak yerine 1 milyon 150 bine düşürmüştür. Bu rakamlardan da anlıyoruz ki Bakanlık işletmeleri yılda bir hatta belki de hiç denetlememeyi göze almıştır. Yani işletmeleri yeterince denetlemeyeceğini itiraf etmiştir.”

CEZALAR CAYDIRICI DEĞİL

Gıda güvenliğine yönelik cezaların caydırıcı olmadığıнын altını çizen Emir, şunları kaydetti:

“Taklit ve tağşiş ürünlerde uygulanan cezanın sadece para ile sınırlı kalması, bunu göze alarak işe giren ve elde ettiği kazanç zaten verilen cezanın çok üzerinde olan sahte gıda üreticileri için bir engel oluşturmamaktadır. Bugün gıda güvenliği uzmanlarının hemfikir olduğu ortak konu, cezaların güncellenerek hapis veya ticaretten men gibi farklı yaptırımların uygulanması gerekliliğidir.”

Tarımda sürdürülebilir üretimin hikayesi teknoloji ile yazılacak

İş Bankası'nın DÜNYA gazetesi işbirliğiyle 2008 yılından bu yana gerçekleştirdiği İş'le Buluşmalar Toplantısı'nın 44.'sü İzmir'de gerçekleştirildi. "Tarımda teknoloji ve sürdürülebilirlik" konulu toplantı kapsamında tarım sektörüyle ilgili farklı kesimlerden temsilcilerin katılımıyla gerçekleştirilen panelde tüm olumsuzluklara rağmen tarım sektöründe ciddi bir potansiyel olduğuna dikkat çekildi.

Nihat DELİBAŞI

İş Bankası ve DÜNYA gazetesi işbirliğinde düzenlenen geleneksel İş'le Buluşmalar Toplantısı'nın 44'üncüsü Sürdürülebilir Tarım, Yaşanabilir Gelecek başlığıyla İzmir'de gerçekleştirildi. Kaya Termal Oteli Konferans Merkezi'nde gerçekleşen ve yoğun ilgi gören etkinlikte konuşan panelistler tarımda sürdürülebilir üretimin hikayesinin teknoloji sayesinde yazılabileceğine dikkat çektiler.

DÜNYA Üst Yöneticisi Hakan Güldağ'ın moderatörlüğünde gerçekleştirilen açılış töreninde konuşan İzmir Ticaret Borsası (İTB) Başkanı Işınso Kestelli Tarım 4.0 ile birlikte başlayan akıllı tarım sürecine adaptasyon için oluşturdukları İzmir Tarım Teknoloji Merkezi (İTTM) ile oluşturacakları Ar- Ge ve inovasyon ekosistemine dikkat çekerken, Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO) Başkanı Ender Yorgancılar ise alım garantili tarım sistemine geçilmesi gerektiğini vurguladı.

**İTTM, TARIMA ÖZEL TEKNOLOJİK ÇÖZÜMLERDE ÖNCÜ OLACAK
İŞINSU KESTELLİ / İZMİR TİCARET BORSASI BAŞKANI**

2010 ve sonrasında bilgi teknolojilerinin tarımın bir parçası haline gelmesiyle birlikte Tarım 4.0 veya yaygın kullanımıyla “Akıllı Tarım” dönemi başladı. Bu konuda hayli disiplinli bir politika izleyen ülkelerin hızla yol alırken ülkemiz tarımı ile ilgili araştırmaları sonucunda daha çok teknoloji, bilim ve finans kaynaklarına daha kolay erişimle birlikte gençliğin enerjisine ihtiyacımız olduğu ortada. Bu konuda araştırmalarımız bizi İzmir Tarım Teknoloji Merkezi’ni (İTTM) hayata geçirme mücadelesine yöneltti. “Living-Lab” konseptinde faaliyet gösterecek İTTM, ülkemizde tarım sektörü için bilişim teknolojileri temelli çözümlerin üretileceği ilk Ar-Ge ekosistemi olacak. İTTM’nin merkezinde start-up’lar, tarımsal teknoloji ile çalışan firmalar yer alacak. Bu eko sistemde tarım işletmeleri ve çiftçiler, tarım makineleri üreticileri, kamu ve özel sektör araştırmacıları ve akademisyenler, teknoloji firmaları, finans kurumları, yatırımcılar ve öğrencilerin katılımıyla desteklenecek. İTTM’de geliştirilecek yeni teknolojiler sayesinde üretimde verimlilik artışı ile kaynakların daha etkin kullanılması sağlanacak. Kuruluşuna katkı verdiğimiz Tarıma Dayalı İhtisas OSB’ler, bu hedefe ulaşmada öncü rol oynayacak. Tarım, aynı zamanda sosyal adalettir. Herkesin bu gerçeği göz ardı etmeden, sürdürülebilir bir tarım ekosistemi kurmak için yeni teknolojilerin sektöre entegrasyonu konusunda tüm paydaşların elini taşın altına koyması gerekiyor. Artık daha çok kazanmak veya sadece karnımızı doyurmak için değil daha iyi bir dünyada huzurlu, mutlu ve sağlıklı bir şekilde yaşamak için akıllı tarıma ihtiyacımız var.

ALIM GARANTİLİ TARIM SİSTEMİNE GEÇİLMELİ ENDER YORGANCILAR / EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI BAŞKANI

Hedef odaklı bir şekilde yola çıktığımızda başaramayacağımız şey yok. Yaşanılan olumsuzlukları çözüm odaklı yaklaşım ile çözebiliriz. Pandemide gıdayı ve sağlığı öğrendik. Gıdanın önemi burada ortaya çıktı. 1993-1994’te ihracat 13-14 milyar dolar iken tarımın payı yüzde 16’ydı. Bugün yüzde 5’ler seviyesinde. Bunun sebepleri olmalı. Demek ki üretici, ürünün karşılığını alamıyor, tarım alanları başka amaçla kullanıma açılırken, ürünün toplanma zamanında değişen stratejiler dolayısıyla ürün para etmiyor. Dolayısıyla alım garantili bir tarım sistemine geçildiği zaman biz bu sektörün en büyük sorunlarından bir tanesini çözmüş oluruz. Girdi tedarik sistemimizi yeni baştan gözden geçirmemiz gerekiyor. Biz iş insanlarının en büyük ihtiyacı önümüzü görmek. Bunun da tek yol haritası var. Devletimizin kalkınma planları olmalı. Üretime odaklı, üretime endeksli konuları gündeme getirdiğimiz zaman ülkemizin önü açık.

"Tarımda dijitalleşme ve akıllı teknolojinin önü açılmalı"

Sürdürülebilir Tarım, Yaşanabilir Gelecek başlığıyla yapılan İş’le Buluşmalar Toplantısı’nda DÜNYA Koordinatörü Didem Eryar Ünlü koordinatörlüğünde “Tarımda Teknoloji ve Sürdürülebilirlik” konulu panel gerçekleştirildi. Tarım sektöründe dijitalleşmenin öneminin vurgulandığı panelde, devletin hibe sistemine akıllı makineleri koyması, bankaların da kredi sistemlerinde akıllı makinelere yer vermesi gerektiği belirtildi.

PETROL DEĞİL, GIDA ÜRETEK ÜLKE ÖNE ÇIKACAK ALİ EKBER YILDIRIM / DÜNYA GAZETESİ TARIM YAZARI

Tarımda hikayenin mutlu sonla bitmesi için uğraş vermemiz lazım. Pandemiyle birlikte farkındalık ortaya çıktı. Sanayicinin, gençlerin tarıma ilgisi artıyor. Bu bizim çözümü nerede aramamız gerektiğini gösteriyor. Dünyada yaşanan kriz, üretim odaklı değil. Sürdürülebilirlik pandemiyle birlikte öne çıktı. Yeşil mutabakat, tarladan çatala süreci öne çıkarmaya başladı. Çözümü Türkiye’de, Türkiye’nin koşullarına uygun olarak üretmeliyiz. Bütüncül bir politika ihtiyacı var ve bunun eksiksiz uygulanması gerekiyor. Dönüşüm çok kolay değil; zor olacak. Dijitalleşme, akıllı tarım konularına pandemi ile birlikte ilgi yoğunlaştı ama bunu talep edenler bu işe sonradan giren beyaz yakalılar. Ama tarım bilgileri yok. Geleneksel üretim yapanların kadim bilgisi var. Gençlerin teknoloji bilgisi ile üretim bilgisini birleştirebilirsek ciddi bir atılım yapabiliriz. Tarımda teknoloji kullanımı ise veri ile mümkün. Birçok üretici özel bilgi diyerek veri girmiyor. Dolayısıyla dijital, teknolojik bilginin tarımda kullanımı yaygınlaşmıyor. Buraya tarım örgütlerinin de girmeleri gerekiyor. Tarımda sosyal güvenlik şemsiyesinin sağlanması da kırsalda gençlerin tarımdan kopmasına engel olur. Ayrıca aile çiftçiliğinin mutlaka ayakta tutulması gerekiyor. Türkiye, tarımdan zenginlik üreten bir ülke olarak politikalarını buna uygun geliştirdiği takdirde birçok sorunu çözebilir. Ekonomik krizden çıkışın önemli unsurlarından biri de bu. Geçmişte petrol üreten ülkeler kavramı, gıda üreten ülkeler kavramına dönüşürken, Türkiye bu alanda yer alabilecek önemli ülkelerden birisi.

DEVLET HİBE SİSTEMİNE AKILLI MAKİNELERİ ALMALI DR. MURAT SALİH / TÜRKİYE TEKNOLOJİ GELİŞTİRME VAKFI STOK TARIM EŞ BAŞKANI

Sürdürülebilir tarım için yapılması gereken pek çok şey var. Toprak ve su kaynakları sürdürülebilir kullanılmalı, çiftçinin sürdürülebilir tarım yapabilecek finansal gücü olmalı, finans yapısı güçlendirilmeli, üretici örgütleri güçlenmeli ve tarım ürünlerini kullanan sanayicilerle işbirliği içinde olmalı. Bunun için bir danışma kurulu oluşturulmalı. Bu, sahaya uyumsuz olan planların önüne geçilmesine vesile olur. Sürdürebilir tarım yapabilmesi için çiftçinin sürdürülebilir kârlılığı lazım. Türkiye’de bugüne kadar hibe desteği, üzerinde donanımı, yazılımı olmayan makineler verildi. Devletin hibe sistemine akıllı makineleri koyması, bankaların da kredi sistemlerinde akıllı makineler yer vermesi gerekiyor. Savunma sanayisinin kullandığı teknolojilerle akıllı tarım teknolojileri birbirine çok benziyor. Dolayısıyla Türkiye’nin mühendis gücü akıllı tarım teknoloji geliştirme becerisine sahip. Yapmamız gereken savunma sanayi teknoloji şirketlerinin bir kısmının akıllı tarım işlerine, katma değerli teknolojilere girmesini sağlamak. Katma değerli teknoloji ihracatını yapabilmek. Bunu yaparsak önümüzde ciddi fırsat var.

TARIMDA TEKNOLOJİ KULLANIMI TERCİH DEĞİL, ZORUNLULUK İRFAN DONAT / BLOOMBERG HT TARIM EDITÖRÜ

Eskiden “minimum girdiyle maksimum verim elde edelim” anlayışı bir yere kadar işledi. Şimdi minimum girdi, optimum verim ve bunun yanında da çevreye duyarlı karbon nötr, adil yaklaşımları öne çıktı. Tüketici sadece ürünü değil, o ürünün nasıl yetiştirildiğini sorgular hale geldi. Artık, tarımda teknoloji kullanımı bir tercih değil, zorunluluk. Çiftçilerin dijital karar desteğine ihtiyacı var. Çiftçiler için o altyapıyı oluşturmak lazım. Çiftçinin alın terine akıl teri eklendi. Bunu Türkiye için büyük fırsat olarak görüyorum. Önümüzdeki 10 yılda tarımda verim artışının yüzde 85’i teknoloji, sulama ve birim alandan verim artışından sağlanacak. Yüzde 10’u ikincil ürünlerle, yüzde 5’i ise yeni tarım alanlarından oluşacak.

TEKNOLOJİK UYGULAMALARI YAYGINLAŞTIRMALIYIZ **MURAT BOLAT / TAZE SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ AŞ ORTAĞI**

İleri düzeyde teknoloji kullanmamıza rağmen cesaret edip yeni bir şirket alamıyoruz, başka bir çiftlik kuramıyoruz. Çünkü kâr edemiyoruz. Türkiye’de konsolidasyon olması lazım ama yem maliyetleri gibi baş edemediğimiz konular var. Dijital konuda süt üretiminde, maliyet yönetiminde çok başarılıyız. Çok ciddi bir efor ve altyapı var. Bunları yaygınlaştırmak gerekiyor.

ÜRETİCİYE DESTEK TEKNOLOJİ İLE BİRLEŞTİRİLMELİ **KEREM AKINER / İŞ BANKASI TARIM BANKACILIĞI MÜDÜRÜ**

Sınırlı kaynaklarla sürekli artan ihtiyaçları karşılama zorunluluğumuz var. Bunun yolu da sürdürülebilir tarımdan geçiyor. Bunu artan ihtiyaçlara karşı bir çözüm olarak görüyoruz. Üreticimize desteği teknoloji ile birleştirerek, ihtiyaç duyulan dönüşüm noktalarını finanse ederek, bu eko sistemde işbirliklerini gözeterek, finansal bir kurumun dışında konumlanarak, kimi zaman sosyal girişimci, kimi zaman sivil toplum kuruluşu olarak farklı pencerelerden bakarak sektöre katkı sağlamaya çalışıyoruz. Finans kuruluşlarının destek olarak ve tarım eko sisteminin sağlıklı büyümesi için öncelikle teknoloji, Ar-Ge, çiftçilerin bilinçlenmesi, depo gibi pek çok konuda yatırım ihtiyacı var. Teknoloji artık, bir zorunluluk ve bir mazot gibi tarımın ana girdilerinden biri haline geldi. Dolayısıyla sektöre öncülük eden uygulamaları bizzat hayata geçirmemiz gerekiyor. Biz bu alanda güçlü yol haritasını belirledik. Çiftçilerin üretim süreçlerini dikkate alarak onları her alanda destekliyoruz. Ülkemizde tarım sektörünün gelişmesi, tarımsal üretimin verimli şekilde artırılması esasen milli bir mesele ve stratejik bir konu. Bu şekilde ele alınması gerekir. Ekosistemin paydaşları olarak engelleri aşacağımıza olan inancımız tam. İş Bankası olarak bu noktada elimizi taşın altına koyuyoruz.

Tarım danışma kurulu oluşturacağız **HAKAN ARAN / İŞ BANKASI GENEL MÜDÜRÜ**

Türkiye’de ne kadar verimli ova varsa, her ovada bir tarım ihtisas şubesi açma sözümüz var. Türkiye’deki tarımın yapıldığı her yerde tarım ihtisas şubesi olacak.

Saruhanlı Şubesi, Gediz Ovası'ndaydı. Bakırçay Ovası'nda da bir şubemiz olacak. Bunları da 26 Ağustos 2024'e kadar tamamlayacağız. Çiftçi çocuğu olarak bankacı olan arkadaşlarımız var. Tarıma karşı yetkinlikleri var. Onların yanında ziraat mühendisleri istihdam etmeye başladık. Onlara bankacılık eğitimi vererek geliyoruz. Çevre mühendisi, enerji mühendisi, gıda, yenilenebilir enerji, sürdürülebilirlik konusunda farklı disiplinlerden arkadaşlarımızı ekliyoruz. İş Bankası Tarım Danışma Kurulu oluşturma kararı aldık.

Yol göstericimiz bilim olacak **İZLEM ERDEM / İŞ BANKASI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI**

Son dönemde girdi fiyatlarında yaşanan artışlar, yönetilmesi zor bir süreç başlattı. Özellikle gübre ve kimyasal girdilerde yüzde 228 gibi bir artış söz konusu. Bunun içinde iklim değişikliğinin yarattığı etkiler, pandeminin artırdığı maliyetler, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın yarattığı faktörler var. Ama bunun yanında yaşadığımız kur şoklarının da etkisi var. Bunun bir kısmını yönetebiliriz. Bir kısmı ise hala önemli bir maliyet kalemi olarak karşımızda. O zaman ülke, kurumlar ve bireyler olarak çiftçilerimizle el birliği içinde yönetemediğimiz alanları mümkün olduğunca yönetebilir, verimlilik artışı sağlayacak alanları daha dengeli bir hale getirebiliriz. Burada da yol göstericimiz bilim olacak. Bunu banka olarak çok önemsiyoruz. Teknolojiyi daha çok tarımın içine katmak, bunu yaparken ziraat fakülteleriyle iş birliği yapmak, oradaki öğrencilere tarım bankacılığını öğretmek, aynı anda çiftçilerimizi yakından dinlemek önemli. Bugün açtığımız tarım ihtisas şubesinde olduğu gibi onlara ne kadar yakın olduğumuzu hissettirmek, çiftçilerimizin verimini artıracak, her alanda onlarla birlikte hareket edeceğimizi onlara anlatabilmek de önemli kazanımlarımız olacak.

Tarımsal Ar-Ge çalışmalarına 50 milyon TL bütçe ayrıldı

TÜBİTAK ile TAGEM, üniversite-kamu-özel sektör iş birliklerini hedefleyen "Tarımsal Araştırmalar Çağrısı"na çıkacak. Bu kapsamda, tarımsal Ar-Ge çalışmalarına 50 milyon liralık bütçe ayrıldı.

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ile Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM), Ar-Ge çalışmalarına 50 milyon liralık bütçe ayırdı.

Derlenen bilgilere göre, COVID-19 salgını ve Rusya-Ukrayna Savaşı sebebiyle yükselen gıda fiyatları, gıdaya erişim, açlık ve gıda tedarik zincirinde kırılmalar dünya gündeminde yoğun şekilde kendini gösterirken iklim değişiklikleri, küresel ısınma ve nüfus artışı gibi sorunlar da dünyada tarım sektörünü daha önemli hale getirdi.

Bu kapsamda Türkiye'de, tarımsal üretimin, verimin korunması ve artırılması amacıyla kamu-özel sektör-sanayi ve üniversite iş birliğinde pek çok proje hayata geçirildi.

Son olarak Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından açıklanan yeni ekonomik modelde, "Tarımda kendine yeterli, tarladan sofraya arz zincirini ve fiyatlamasını en sağlıklı şekilde sağlayarak gıda enflasyonunu gündemden kaldırma" temel politika ve reform alanı olarak sıralanmıştı.

Bunun üzerine Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı, hedeflerini gerçekleştirmek üzere iş birliği yaptı.

Buna göre, Türkiye'de tarımsal Ar-Ge ve yenilik ekosistemine sunulan imkanların çıktı odaklı ve bütüncül yönetilmesi amacıyla TÜBİTAK ile TAGEM arasında imzalanan iş birliği protokolü ile "Tarımsal Araştırmalar Çağrısı"na çıkacak.

Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu gıda, tarım ve hayvancılık alanında belirlenen, toplam 16 ana başlık altında 129 alt başlığı bulunan çağrıya araştırmacılar, 20 Haziran-1 Eylül döneminde başvurabilecek.

Çağrının detayları

TÜBİTAK'tan alınan bilgiye göre, Tarımsal Araştırmalar Çağrısı'nda gıda tarım ve hayvancılık alanında hazırlanan bilimsel projeler, TÜBİTAK'a sunulacak.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı eş fonlamasıyla projelere ayrılan bütçe, 50 milyon lira olacak. Her bir proje, bu kapsamda 2 milyon liraya kadar destek alabilecek.

Ülkedeki tarımsal üretimin verim ve kalitesinin artırılması amacıyla hazırlanan başlıklar altındaki bazı maddeler şöyle sıralandı:

- Yükselen dijital teknolojilerin tarımda kullanılması
- İklim değişikliğinin tarımsal üretim sistemlerine etkilerini değerlendiren model geliştirilmesi
- Yerli gübre üretim teknolojilerinin geliştirilmesi
- Endüstri bitkileri, sıcak iklim tahılları, yemeklik tane baklagillerin ulusal ihtiyacı karşılayacak şekilde üretiminin ıslah ve yeni teknolojilerle artırılması
- Uluslararası ticarete rekabet şansı yüksek, değişen iklim koşullarına uygun yeni meyve çeşitlerinin, üzüm çeşitlerinin ıslahı ve teknolojilerinin geliştirilmesi
- İthalatı yüksek olan pamuk bitkisinin verimli olarak yetiştirilmesi
- Büyükbaş, küçükbaş hayvan, kanatlı ve diğer küçük evciller ile bal arılarında verimlerinin artırılması amacıyla ıslah ve yetiştirme sistemlerinin geliştirilmesi
- Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılıkta sürülerde sağlık ve refahın artırılması

Türkiye’de peş peşe buğday tarlaları yanıyor! Bu da mı tesadüf...

Dünyada buğday krizi yaşanırken, Türkiye’nin birçok bölgesinden buğday tarlası yangını haberleri gelmeye devam ediyor.

Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde peş peşe çıkan buğday tarlaları yangınları akıllarda bir çok soru işareti bırakmaya devam ediyor.

Yaklaşık 20 milyon tonluk buğday hasadının beklendiği tarlalar Türkiye'nin dört bir yanında birer birer yanıyor.

Son günlerde çok sayıda ilde çıkan buğday tarlalarındaki yangınlar şüphe uyandırıyor.

İşte akıllara soru işaretleri götüren o yangınlar;

DİYARBAKIR

Diyarbakır'ın Kayapınar ilçesinde bin 500 dönümlük buğday ekili arazi adeta küle döndü.

MARDİN

Mardin'in Kızıltepe ilçesine bağlı Hocaköy'de, elektrik tellerinden sıçrayan kıvılcım buğday tarlasının alev almasına neden oldu. Buğday tarlası kül oldu.

Aydın'ın Söke ilçesi Akçaya ile Pamukçular Mahalleleri arasındaki buğday tarlasında belirlenemeyen nedenle yangın çıktı. Ekiplerin 2 saatlik çalışmasının ardından yangın kısmen kontrol altına alındı.

Yangında 35 dönüm zeytinlik alan zarar gördü. Bu arada yangın alanında güvenlik önlemi alan astsubay düşerek ayağından yaralandı.

OSMANİYE

Osmaniye'nin Çolaklı köyü yakınlarındaki buğday ekili tarlada belirlenemeyen nedenle yangın çıktı. Bir helikopterin de alevlere havadan müdahale ettiği yangın, ekiplerin 2 saatlik çalışması sonucu kontrol altına alındı. Yaklaşık 300 dönüm buğday ekili alan ile bir biçerdöver zarar gördü.

TEKİRDAĞ

Tekirdağ'da araçla Çorlu - Sarılar yolundan geçen kişiler tarafından yola sigara izmariti atıldı. Atılan izmaritler, yol üzerindeki tarlada yangının çıkmasına neden oldu. Rüzgarın da etkisiyle, Temeldubas'a ait biçilmemiş buğday tarlası alev alev yandı.

BURSA

Bursa'nın Nilüfer ilçesi Çalı Mahallesi'nde bulunan bir buğday tarlasında yangın çıktı. Kısa sürede büyüyen yangına Bursa Büyükşehir itfaiye ekipleri müdahale etti. Yaklaşık 50 dönümlük buğday ekili tarla küle döndü.

GAZİANTEP

Gaziantep İslahiye'ye bağlı Yeniköy Mahallesi kırsalındaki buğday tarlasında belirlenemeyen nedenle yangın çıktı. Rüzgarın etkisiyle kısa sürede büyüyen yangın 2 saatte söndürüldü. Yangında, 70 dönüm buğday ekili alan zarar gördü.

Kurulan şirket sayısı yüzde 110; kapanan şirket sayısı yüzde 260 arttı

Kurulan şirket sayısı Mayıs ayında aylık yüzde 12,2 azalırken, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 110,7 artış kaydetti. Aynı dönemde şirket kapanışları ise aylık bazda yüzde 7,5 azalırken yıllık olarak yüzde 260 arttı.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından yapılan açıklamaya göre, mayıs ayında açılan şirket sayısı aylık bazda yüzde 12,2 azalırken; aynı dönemde kapanan şirket sayısı yüzde 7,5 azaldı.

Veriler yıllık bazda değerlendirildiğinde ise açılan şirket sayısı yüzde 110,7 artarken kapanan şirket sayısı yüzde 259,7 artış kaydetti.

TOBB'dan veriye ilişkin açıklama şöyle:

"Mayıs 2022'de, Mayıs 2021'ye göre kurulan şirket sayısı yüzde 110,7 kurulan kooperatif sayısı yüzde 90,3 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı yüzde 30,5 artmıştır.

2022'nin ilk 5 ayında kurulan şirket sayısı, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 16,7 arttı.

2022'nin ilk 5 ayında, 2021'in ilk 5 ayına göre kurulan şirket sayısı yüzde 16,7 kurulan kooperatif sayısı yüzde 19,2 artmış olup, kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı yüzde 13,4 azalmıştır.

2022'nin ilk 5 ayında, 2021'in ilk 5 ayına göre kapanan şirket sayısında yüzde 74 kapanan kooperatif sayısı yüzde 128,1 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında yüzde 1 artış olmuştur.

Kurulan şirket sayısında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 110,7 artış oldu.

Mayıs 2022'de, Mayıs 2021'ye göre kurulan şirket sayısı yüzde 110,7 kurulan kooperatif sayısı yüzde 90,3 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı yüzde 30,5 artmıştır.

Mayıs 2022'de, kapanan şirket sayısı 2021 yılının aynı ayına göre yüzde 259,7 kapanan kooperatif sayısı yüzde 671,4 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında yüzde 122,2 artış olmuştur.

Mayıs 2022'de kurulan kooperatiflerin sayısında bir önceki aya göre yüzde 27,6 azalış oldu.

Bir önceki aya göre kurulan şirket sayısı yüzde 12,2 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı yüzde 18,4 kurulan kooperatif sayısı yüzde 27,6 azalmıştır.

Bir önceki aya göre kapanan şirket sayısında yüzde 7,5 kapanan kooperatif sayısında yüzde 14,3 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında yüzde 26,6 azalış gerçekleşmiştir.

Tunceli ve Ardahan'da mayısta şirket kurulmadı

Mayıs 2022'de Tunceli ve Ardahan'da şirket kuruluşu gerçekleşmemiştir.

Mayıs 2022'de kurulan toplam 9.556 şirket ve kooperatifin yüzde 86,8'i limited şirket, yüzde 12'si anonim şirket, yüzde 1,2'si ise kooperatiftir. Şirket ve kooperatiflerin yüzde 38,6'sı İstanbul, yüzde 8,3'ü Ankara, yüzde 6,4'ü İzmir'de kurulmuştur.

Mayıs 2022'de kurulan şirketlerin sermayelerinin toplamı, bir önceki aya göre yüzde 9,4 oranında arttı.

2022 yılında toplam 53.344 şirket ve kooperatif kurulmuştur. Bu dönemde kurulan toplam 46.021 limited şirket, toplam sermayenin yüzde 75,5'ini, 6.599 anonim şirket ise yüzde 23,6'sını oluşturmaktadır. Mayıs ayında kurulan şirketlerin sermayelerinin toplamı, Nisan ayına göre yüzde 9,4 oranında artmıştır.

Mayıs 2022'de şirket ve kooperatiflerin 3.210'u ticaret, 1.420'si imalat ve 1.025'i inşaat sektöründe kurulmuştur. 656 gerçek kişi ticari işletmesi ise ticaret sektöründe kuruldu.

Mayıs 2022’de şirket ve kooperatiflerin 3.210’u ticaret, 1.420’si imalat ve 1.025’i inşaat sektöründe kurulmuştur. Mayıs 2022’de kurulan gerçek kişi ticari işletmelerinin; 656’sı toptan ve perakende ticaret motorlu taşıtların ve motosikletlerin onarımı, 323’ü inşaat, 186’sı imalat sektöründedir.

Bu ay kapanan şirket ve kooperatiflerin; 708’i toptan ve perakende ticaret, motorlu taşıtların ve motosikletlerin onarımı, 278’i inşaat 264’ü imalat sektöründedir.

Bu ay kapanan gerçek kişi ticari işletmelerinin 515’i toptan ve perakende ticaret, motorlu taşıtların ve motosikletlerin onarımı, 171’i inşaat, 133’ü imalat sektöründedir.

Mayıs 2022’de kurulan 118 Kooperatifin 63’ü Konut Yapı Kooperatifidir.

Mayıs 2022’de kurulan 118 Kooperatifin 63’ü Konut Yapı Kooperatifi, 15’i İşletme Kooperatifi, 13’ü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, olarak kurulmuştur.

Mayıs 2022’de 1.614 adet yabancı ortak sermayeli şirket kuruldu.

Mayıs 2022’de kurulan 1.614 yabancı ortak sermayeli şirketin 899’u Türkiye, 116’sı Rusya Federasyonu, 99’u İran ortaklı olarak kurulmuştur.

Kurulan 1.614 yabancı ortak sermayeli şirketin 139’u anonim, 1.475’i limited şirkettir. 2022 yılında kurulan şirketlerin 1.086’sı Belirli bir mala tahsis edilmemiş mağazalardaki toptan ticaret, 427’si Gayrimenkul acenteleri ve 368’i İşletme ve diğer idari danışmanlık faaliyetleri sektöründe kurulmuştur.

Kurulan yabancı ortak sermayeli şirketlerin toplam sermayelerinin yüzde 79,6’sı yabancı sermayeli ortak payını oluşturmaktadır. "

Herzog'tan Cumhurbaşkanı Erdoğan'a teşekkür

İsrail Cumhurbaşkanlığı tarafından yapılan yazılı açıklamada, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile İsrail Cumhurbaşkanı Isaac Herzog'un yaptıkları telefon görüşmesinde Türkiye'de bulunan İsraillilere yönelik muhtemel terör saldırılarını ele aldıkları aktararak, Herzog'un Erdoğan'a teşekkür ettiği ifade edildi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile İsrail Cumhurbaşkanı Isaac Herzog, geçtiğimiz mart ayından bu yana 4'üncü kez telefonda görüştü. İsrail Cumhurbaşkanlığı tarafından yapılan yazılı açıklamada, Erdoğan ve Herzog'un muhtemel terör saldırılarını ele aldıkları aktararak, Herzog'un Erdoğan'a Türkiye'nin İsraillilere yönelik muhtemel terör faaliyetlerini engelleme çabalarından dolayı teşekkür ettiği ifade edildi.

Açıklamada, iki liderin bu işbirliğinin hükümetler ve milletler arasında inşa edilen güvene büyük katkısının altını çizdiği belirtilerek, görüşmede Herzog'un terörle mücadele çabalarının devam etmesi gerektiğini vurguladığı aktarıldı.

Açıklamada ayrıca, Erdoğan ve Herzog'un, açık ve sürekli diyalog yoluyla bölgede barış ve istikrar için çalışmaya devam etme konusunda anlaştıkları ifade edildi.

Dolarda gözler prensin ziyaretinde

Yeni haftaya 17,30'un üzerinde başlayan dolar/TL için kritik başlıklardan biri Suudi Arabistan Veliht Prensi'nin çarşamba günkü Türkiye ziyareti olacak.

Dolar/TL, 17 seviyesinin üzerinde yukarı yönlü baskı altında kalırken ekonominin devam eden döviz ihtiyacının nasıl sağlanacağı sorgulanmaya devam ediliyor.

Bu hafta piyasada Merkez Bankası (TCMB) faiz kararı ve Suudi Arabistan veliaht prens Muhammed bin Salman'ın ziyareti takip edilecek.

Suudi Arabistan'ın fiili yöneticisi olarak görülen Muhammed bin Salman 22 Haziran'da Türkiye'yi ziyaret edecek. Piyasalarda sürecin yeni döviz kaynağı sağlanıp sağlanamayacağı ve sağlanırsa tutarın ne olacağı yakından takip ediliyor. Bu kapsamda TCMB'nin olası bir swap anlaşması da takip edilen konular arasında.

Istanbul Analytics'ten Güldem Atabay, "Türkiye ekonomisi izlenen yanlış ekonomi politikaları sonucu bir döviz likiditesi krizine doğru ilerlerken, Suudi kaynaklı petrodolarların Türkiye'ye yönelmesi seçim geri sayımında Erdoğan açısından yaşamsal önemde" dedi.

Bankacılar bugün ABD piyasaların da tatil olması nedeniyle hacimlerin bir miktar düşük kalmasını belirtiyorlar.

RESESYON ENDİŞELERİ

Küresel piyasalarda yatırımcılar, birkaç haftadır merkez bankalarının enflasyonla mücadele için keskin faiz artırarak küresel ekonomiyi resesyona sokacağı endişesini taşıyorlar.

Yatırımcılar, Fed Başkanı Jerome Powell'ın çarşamba ve perşembe günleri ABD Temsilciler Meclisi'ne yapacağı konuşmayı izleyecekler. Fed geçen hafta enflasyonla mücadelesinin “koşulsuz” olacağını belirtmişti.

Fed'in kıdemli yetkililerinden Christopher Waller da cumartesi günü, temmuz ayında 75 baz puan daha faiz artırılmasını destekleyeceğini söyledi.

MERKEZ BU HAFTA TOPLANIYOR

Küresel faiz artışları ve Mayıs ayında yüzde 73'ü aşan enflasyonun gelecek aylarda yükselişini sürdürmesinin beklenmesine rağmen TCMB'nin 23 Haziran toplantısında politika faizini %14 seviyesinde sabit bırakması bekleniyor.

Anket katılımcıları Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın üretim ve ihracatı önceleyen ekonomi programı çerçevesinde düşük faiz kararlılığı nedeniyle yükselen enflasyona TCMB'nin faiz tepkisi vermeyeceği beklentisini korudu.

TL'DE YÜZDE 24'LÜK KAYIP

Geçen yıl gevşeme döngüsünün tetiklediği kur krizi TL'nin 2021'de dolar karşısındaki kayıplarını yüzde 44 seviyesine taşımış, bu da artan ithalat fiyatları sebebiyle enflasyonu körüklemişti.

Geçen yılki kayıpların üzerine TL, yüzde 14'ü nisandan beri olmak üzere yıl başından bu yana dolar karşısında yüzde 24 değer kaybetti.

Dolar/TL ise bu sabah 17.3555'e kadar yükselerek 20 Aralık'tan beri yeni en yüksek seviyesinde güne başladı.

Bugün veri gündeminde ise yabancı ziyaretçi sayısı ve mayıs ayı merkezi yönetim borç stoku verisi takip edilecek. Küresel piyasalarda emtia fiyatlarındaki rekor yükselişler ardından geçen hafta yaşanan düşüşler de piyasanın takip ettiği gelişmeler arasında.

Bankacılar hükümetin gelire endeksli senet gibi adımlardan döviz kaynağı yaratma ihtimali bulunan yurt dışı yerleşikler için tahsisli swap enstrümanı ise ayrı tutarak takip ediyor. Kalan uygulamalar yeni döviz kaynağı yaratma ihtimali içermiyor.

Yurt dışı yerleşiklerin, belirlenecek alanlarda kullanılmak üzere TL cinsi varlıklara erişim imkanının genişletilmesine yönelik uygulama yurtdışından yeni döviz kaynağı yaratıp yaratamayacağı açısından takip ediyor.

Türkiye'nin beş yıllık CDS'leri geçen hafta 844 baz puana yaklaştıktan sonra cuma gününü 823/839 seviyesinden tamamladı.

NATO'nun önümüzdeki haftaki zirvesi, Türkiye'nin Batı ile ilişkileri, Rusya-Ukrayna savaşına ilişkin gelişmeler, TCMB'nin devam eden tahvil adımları ile en geç Haziran 2023'te gerçekleşecek seçimler piyasada takip edilen diğer gelişmelerden başlıcaları. (REUTERS)

HSK'dan yaz kararnamesi: 33 ilin başsavcısı değişti

HSK'nin, 5 bin 75 adli ve 351 idari hakim ve savcıyı kapsayan yaz kararnamesi tamamlandı. Eskiřehir, Kocaeli, Kayseri'nin de arasında bulunduğu 33 ilin başsavcıları değişti.

Hakimler ve Savcılar Kurulu 1. Dairesi, 2022 adli ve idari yarı ana kararnamesini tamamladı. 5075 adli yargı, 351 ise idari yargıdan olmak üzere toplam 5426 hakim savcının görev yeri değiştirildi.

Kararnameyle değişen 33 ilin başsavcıları:

Bursa Ramazan Solmaz
Antalya Zafer Koç
Konya Halil İnce
Balıkesir Abdülkadir Akın
Kocaeli Ferhat Kapıcı
Gaziantep İsmail Karatař
Kayseri Habib Korkmaz
Eskiřehir Ali Yeldan
řanlıurfa Cuma Çoban
Çorum Ahmet Bektař
Van Nadir Yaęcı
Muęla Oęuzhan Dönmez
Bolu Ali Keleř
Ordu Hasan Uçak
Gümüşhane Tuba Ersöz

Karaman Ali İhsan Akdoğan
Kırşehir Soner Aygün
Yalova Duygu Bayar
Hakkari Harun Ünlüsoy
Yozgat Recep Sevgili
Sinop Mesut Pektaş
Bilecik Burak Olgun
Osmaniye Uygur Kaan Arısoy
Kastamonu Ercan Ceylan
Bitlis Durmuş Ali Karakoca
Kars Abdullah Amanvermez
Uşak Bozan Çevik
Ardahan Mehmet Karabulut
Adıyaman Ufuk Mustafa Süren
Batman Murat Şahingöz
Siirt Tuğın Sarıca
Düzce Yasin Emre
Kahramanmaraş Sedat Çelik

Kararnameyle 6 ilin Bölge Adliye Mahkemesi Başsavcısı değişti:

Denizli BAM Cumhuriyet Başsavcısı Önder Yeniçeri,
Tekirdağ BAM Cumhuriyet Başsavcısı Ünal Bingöl,
Malatya BAM Cumhuriyet Başsavcısı Ömer Mete,
Adana BAM Cumhuriyet Başsavcısı Bestami Tezcan,
Kayseri BAM Cumhuriyet Başsavcısı Murat İrcal,
İzmir BAM Cumhuriyet Başsavcısı Kazım Arapoğlu getirildi.

Suriye'nin kuzeyindeki muhalif örgütler, Türkiye'nin arabuluculuğuyla ateşkes için anlaştı

Türkiye'nin Suriye'ye yönelik operasyon hazırlıkları tartışma yaratmaya devam ederken Suriye'nin kuzeyinde önemli bir gelişme yaşandı.

Türkiye'nin Suriye'ye yönelik operasyon hazırlıkları sürerken, Suriye'nin kuzeyindeki muhalif gruplar arasında son dönemde yaşanan şiddetli çatışmaların Türkiye'nin arabuluculuğunda gerçekleşen ateşkesle sona erdiği bildirildi.

Reuters haber ajansı, Türkiye'nin desteklediği Suriyeli muhalif grupların dün ateşkes için anlaştığını aktardı. Reuters'a konuşan muhalifler, Türkiye'nin Suriye Milli Ordusu'na bağlı Felak el Şam, Levant Cephesi, Ceyş-ül İslam ve Ahrar-uş Şam örgütleri arasındaki çatışmaların sona ermesi için arabuluculuk yaptığını aktardı.

ÇATIŞMALAR ŞİDDETLENMİŞTİ

Bu gruplar arasında son dönemde artan çatışmalarda cumartesi günü Halep'in kuzeybatısındaki El Bab kentinde en az 8 kişi hayatını kaybetmiş, çok sayıda kişi yaralanmıştı. Çatışmalar nedeniyle İdlib'in önemli bölümünde kontrolü elinde tutan Heyet-i Tahrir-uş Şam örgütü de, Suriye Milli Ordusu'nun bulunduğu bölgede militanlarını konuşlandırmıştı.

Tarafların geri çekilmesiyle sonuçlanan ateşkes anlaşması, Türkiye'nin olası Suriye operasyonunun tartışma yarattığı bir döneme denk geldi. Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyinde bir askeri operasyon yapması gündemdeyken bölgede muhalif örgütler arasındaki şiddetli çatışmalar endişe yaratıyordu.

“TERÖRİSTLER, OPERASYON ODASI KURDU”

ABD merkezli medya kuruluşu Al-Monitor'da geçen hafta yer alan haberde, Türkiye'nin olası operasyonuna karşı Suriye'deki terör örgütlerinin, Rusya ve İran'ın desteğiyle bir operasyon merkezi oluşturduğu öne sürülmüştü.

Omurgasını terör örgütü PKK'nın uzantısı olan YPG/PYD'nin oluşturduğu ve sırtını ABD'ye dayayan Suriye Demokratik Güçleri'nden bir isim Al-Monitor'e “Bu operasyon merkezini oluşturan ülkeler Rusya, Suriye rejimine baskı yapan İran ve PKK. İran Şii yoğunluğun olduğu bölgeleri korumak istiyor. Görüşmeler Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan Suriye'ye askeri operasyonu gündeme getirdiğinden beri devam ediyor” demişti.

Rusya ve İran'ın yanı sıra Suriye Demokratik Güçleri'ni destekleyen ABD de Türkiye'nin olası operasyonuna karşı açıklamalar yapmıştı.

Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad da, Türkiye'nin olası harekâtına imkanlar dahilinde askeri yanıt vermekten çekinmeyeceklerini söylemişti.

Maaş ve ücretlere enflasyon ayarı

Maruf Buzcugil

20 Haziran 2022 Pazartesi

Ekonomimiz çok hasta. Kendi sıkletimizdeki ülkelerden olumsuz ayrılmış halde üretici ve tüketici fiyatları olağanüstü bir hızla artıyor. Dış ticaret açığımızdaki genişleme ihracat performansımızla teselli bulduğumuz günleri aratır hale getirdi bizi. Tamam, *'yeryüzündeki tüm ekonomiler zorlu bir süreçten geçiyor'* ama uluslararası karşılaştırmalı tablolar bizim sorunlarımızın daha köklü ve derin olduğunu sürekli gözümüze sokuyor.

TÜİK'in kapılarını DÜNYA'ya açan önceki başkan Prof. Dr. Sait Erdal Dinçer'in *"Yaşam maliyetini değil, 84 milyon için enflasyonu ölçüyoruz"* dediğinden beri verilerin dayanılmaz boyutlardaki hayat pahalılığını neden yansıtmadığını daha iyi anlar olduk.

Gözler iktidarın Temmuz Ayarlamasında

Hayat pahalılığının şiddeti arttıkça, yaklaşan seçimlerin de etkisiyle fiyat artışlarının *"olağan ve mutlak mağduru"* sabit gelirlilerin feryatları iktidara ve ekonomi yönetimine ulaştı. Daha önce yapılan temkinli açıklamalar yerini Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın *"Temmuz ayındaki enflasyon farkı artışlarıyla ücretlileri biraz daha rahatlatacağız"* sözlerine bıraktı. Şimdi, işçi, memur ve emekliler Temmuz ayında yapılacak artışları beklemeye başladılar.

Asgari ücrette artış muamması

Geçen haftaya kadar Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin, asgari ücrette artış konusunda hep Aralık ayını işaret ediyorlardı. Bu konuyla ilgili daha önce *"tutamayacağımız sözü veremeyiz. Aralık'ta görüşülür"* diyen Erdoğan'ın 16 Haziran akşamı TÜRK-İŞ başkanı Ergün ile yaptığı önceden planlanmamış görüşmeden Temmuz'da artış yapılabileceği bilgisi çıktı.

Asgari ücrette artış konusunda işveren örgütleri arasında da görüş ayrılığı yaşanıyor. Çeşitli platformlarda, ücretli çalışanlara yönelik ücret artışlarının tek yolunun asgari ücret gibi görülmesinden duyulan rahatsızlık dile getiriliyor ve *"ücret artışı yapmak isteyen işveren yapar, elini kolunu bağlayan yok"* tavrı sergileniyor. Bazı işveren

örgütlerinin, “asgari ücretteki artışların, bütün işçi gruplarında ayarlamayı gerekli kıldığı, toplu sözleşmelerin de yeniden gözden geçirilmesinin gerekli hale getireceği” kaygısı var. Sendikalar ise Temmuz ayında olası bir asgari ücret artışına itiraz etmeyeceklerini, hatta destekleyeceklerini, ancak artışın toplu sözleşmelere de yansıtılması gerektiğini vurguluyorlar. Tartışma sürerken şu bilgileri akılda tutmakta yarar var:

- Türkiye’de toplu sözleşme görmüş sendikali işçilerden asgari ücret alan yok.
- Türkiye’de toplam 15,3 milyon işçinin sadece yüzde 14,3’ü sendikali.

“Dezenformasyon” düzenlemesine Yargıtay’dan önemli uyarı

Kamuoyunda **“dezenformasyonla mücadele”** yasası olarak bilinen Basın Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapan Kanun Teklifi Meclis TBMM Adalet Komisyonu’nda geçen hafta kabul edildi, ancak Yargıtay’dan bu düzenlemeyle ilgili çok ciddi uyarılar geldi. Bu uyarılar Adalet Komisyonu’nda dikkate alınmadı.

Yargıtay’ın Anayasa Mahkemesi kararlarına atıfla yaptığı uyarılar, umarız gelecek hafta genel kurulda yapılması beklenen görüşmelerde yankı bulur.

Dezenformasyonla mücadele çerçevesinde teklifin 29. Maddesiyle Türk Ceza Kanununa **“yanıltıcı bilgiyi alenen yayma”** suçu eklendi. Hem muhalefet partileri hem de gazetecilik meslek örgütlerinden en fazla tepki bu maddeye geldi. Yargıtay’ın düzenlemeyle ilgili görüşünü aktarmak üzere Adalet Komisyonu’na davet edilen Yargıtay 8. Daire Üyesi Dr. İhsan Baştürk, bu maddenin, Anayasa Mahkemesi’nin de sıkça atıfta bulunduğu hukuk devletindeki “suç ve cezada kanunilik ve belirlilik” ilkesiyle çeliştiğini net bir şekilde ortaya koydu. Bu düzenleme kanunlaşırsa, söz konusu suç ve cezalarla ilgili dosyalar Yargıtay 8. Dairesi’nin önüne gelecek. Yargıtay yargıcı Dr. İhsan Baştürk’ün komisyona hitaben “Bir içeriğin sadece **‘retweet’** yapılması, sadece paylaşılması yayma mıdır?” sorusunu sorarak hukuk diliyle anlatmaya çalıştığı kuşklar böylelikle tutanaklara girmiş oldu.

Düzenleme ne getiriyor?

Teklifin 29. Maddesi “Sırf halk arasında endişe, korku veya panik yaratmak saikiyle, ülkenin iç ve dış güvenliği, kamu düzeni ve genel sağlığı ile ilgili gerçeğe aykırı bir bilgiyi, kamu barışını bozmaya elverişli şekilde alenen yayan kimsenin, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılmasını” öngörüyor. Bu tür suç ve ceza dosyalarının önüne gelmesi olası hakimlerden biri olan Yargıtay 8. Ceza Dairesi Üyesi İhsan Baştürk, söz konusu suçun yüzde 99 oranında basın yoluyla işlenebileceğine dikkat çekiyor. Baştürk, hangi fiilin suç olarak tanımlandığının açık ve net olarak hiçbir tereddüde imkân bırakmayacak şekilde belirlenmesi gerektiğini ısrarla vurguluyor.

CHP, söz konusu teklif yasalaşırsa Anayasa Mahkemesi’ne götüreceğini ilan etmiş bulunuyor.

Merkez siyasette safları sıklaştırma çabası

Yeniden yapılanan Türkiye Demokrasi Vakfı’nın (TDV) geçen hafta Ankara’da düzenlediği geniş katılımlı toplantı, merkez sağ ve solun eski ve yeni siyasetçilerini

buluşturdu. 1986 yılında dönemin iktidar partisi ANAP'ın genel başkanı ve Başbakan Turgut Özal'ın teşvikiyle kurulmuş olan vakıf, yenilenmiş yüzüyle kamuoyuna çıktı. *“Başka Türkiye Mümkün”* başlıklı toplantıda CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ve DP Genel Başkanı Gültekin Uysal'ın yanı sıra, 6'lı masanın diğer üyeleri, İyi Parti, Deva Partisi ve Gelecek Partisi'nin genel başkan yardımcıları demokrasiyi yeniden inşa mesajları verdiler. Kılıçdaroğlu'nun *“Her birimiz ayrı partiyiz. Türkiye'ye demokrasiyi birlikte getirmek zorundayız”* sözleri salondan büyük alkış aldı. Ama bu toplantıya Ak Parti kurucularından eski TBMM Başkanı Bülent Arınç'ın *“kral çıplak demenin vaktidir”* sözleri damga vurdu.

Kürsüye gelen konuşmacılar, protokol sırasında yan yana oturan Ankara'nın eski ve şimdiki Büyükşehir Belediye Başkanları Murat Karayalçın ve Mansur Yavaş'ı özenle birlikte selamladılar.

Türkiye'de sivil toplumun yeniden yapılanması gerektiğini vurgulayan TDV Başkanı M. Salih Uzun'un, TOBB Başkanı ve yöneticilerine *“ekonomik sıkıntı var ama sesleri çıkmıyor”* diye çok sert eleştiriler yöneltmesi dikkati çekti. Vakfın yeni yüzlerinden akademisyen ve TV yorumcusu Prof. Dr. Ahmet Kasım Han'ın TDV Başkan yardımcısı sıfatıyla yaptığı konuşmanın ilgi çektiğini de Ankara notlarına kaydedelim.

Mülkiyeli Kazakistan Büyükelçisi

Ankara'da akıcı ve güzel Türkçe konuşan yabancı diplomatlar ve büyükelçilerle karşılaşmak olağandır. DÜNYA okuru diplomatlarla gazetede yer alan haberler, yazılar üzerine konuşmak ise ayrı bir keyif verir. Gazetemizde yayımlanan makale ve söyleşilerini okuduğunuz Fransa'nın Ankara doğumlu büyükelçisi Hervé Magro ve Macaristan'ın 12 yıldır Ankara'da değişik kademelerde görev yapmış Büyükelçisi Victor Matis akıcı Türkçeleriyle bilinirler.

Kazakistan'ın yeni Ankara Büyükelçisi Yerkebulan Sapıyev'in ise mükemmel Türkçesi yanında farklı bir özelliği de var. Büyükelçi Sapıyev Mülkiye mezunu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirmiş bir iktisatçı. İyi bir DÜNYA okuru olan Sapıyev ile tanışır tanışmaz uluslararası gelişmeler ve ülkelerimizin ekonomileriyle ilgili derin bir sohbe daldık. Sohbetimize doğal olarak Kazakistan Büyükelçiliği'nin ODTÜ Uluslararası İlişkiler Bölümü Mezunu Müsteşarı Assan Mazhitov da katıldı. Önceki Kazakistan Büyükelçisi Abzal Saparbekuly'nin de çok iyi Türkçe bildiğini hatırlamakta yarar var.

Abdulkadir Selvi

Yazarın Tüm Yazıları >

Muhtar bile olamaz diyenler şimdi de üçüncü kez aday olamaz diyor

Geçmişte Erdoğan için “Muhtar bile olamaz” diyenler şimdi de Erdoğan üçüncü kez seçilemez diyorlar.

Bu millet istediği sürece Erdoğan üçüncü kez cumhurbaşkanı adayı olur ve seçilir. Hatta Anayasa’ya göre 2023 seçimlerinden sonra erken seçim kararı alıp dördüncü kez aday olabilir.

367 kararında, siyasi partilerin kapatıldığı dönemlerde, Erdoğan’a siyasi yasak koydukları günlerde Anayasa ve yasaları nasıl yorumluyorlarsa şimdi de aynı kafa Erdoğan üçüncü kez seçilemez korosunu oluşturmuş durumda.

Erdoğan üçüncü kez seçilemez tartışmasının başlama vuruşunu 367 kararının mucidi Sabih Kanadoğlu yaptı diyeyim de gerisini siz anlayın.

Neymiş efendim, Anayasa’nın 101. maddesinde cumhurbaşkanı iki kez seçilir deniliyormuş. Doğru ama aynı Anayasa değişikliğinin 18. maddesinde de, “Yapılan değişiklikler, birlikte yapılacak ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı Seçimleri’ne ilişkin takvimin başladığı tarihte uygulanır” deniliyor.

Başkanlık Sistemi’ne geçtiğimiz Anayasa değişikliği 17 Nisan 2017 Referandumu’nda kabul edildiğine göre, bu düzenlemede 24 Haziran 2018 seçimlerini mi esas alacağız yoksa Anayasa referandumundan önceki 10 Ağustos 2014 seçimlerini mi?

ALGI OPERASYONU

Buradaki maksat ne biliyor musunuz? Şimdiden seçimi kaybedeceklerini anladılar, çamura yatıyorlar. Erdoğan aday olamayacağı seçime giriyor diye algı operasyonu yapmaya çalışıyorlar. İşleri güçleri algı operasyonu yapmak.

PARLAMENTER SİSTEM VARDI

1. Erdoğan 10 Ağustos 2014’te cumhurbaşkanı seçildiğinde Parlamenter Sistem vardı. O seçim 5678 sayılı kanuna göre yapıldı.

2. 17 Nisan 2017 Referandumunu ile Türkiye’de sistem değişti. Parlamenter Sistem’den Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’ne geçildi. 5678 sayılı kanun yürürlükten kaldırıldı. Mülga yani kaldırılmış bir kanun geriye doğru işlemez.

27 MAYIS’TA UYGULANDI

Sadece, “Sizi buraya tıkan kuvvet böyle istiyor” denilen 27 Mayıs Darbesi’nden sonra Yassıada Mahkemesi’nde Cumhurbaşkanı Celal Bayar’ı yargılamak için darbeciler, hukuku geriye doğru işlettiler. Onun dışında diğerk darbe dönemlerinde dahi bu yapılmadı.

MİLLETVEKİLLİĞİ DÜŞÜRÜLDÜ PARTİSİNDEN İSTİFA ETTİ

3. Erdoğan’ın cumhurbaşkanı seçildiğı 2014 tarihinde geçerli olan Anayasa’nın 101. maddesinde “Cumhurbaşkanı seçilenin, varsa partisi ile ilişiğı kesilir ve TBMM üyeliğı sona erer” hükmü yer alıyordu. Erdoğan cumhurbaşkanı seçilince Parlamento üyeliğı düşürüldü, AK Parti’den istifa etmek zorunda kaldı.

4. Erdoğan, cumhurbaşkanı seçildiğı zaman hükümeti kurma görevi başbakandaydı. Hatırlarsanız Erdoğan cumhurbaşkanı seçilince Ahmet Davutoğlu AK Parti Genel Başkanı seçildi ve başbakan olarak hükümeti kurma görevini üstlendi.

HÜKÜMETİN KURULUŞU

5. Eğer mülga bir kanun geriye doğru işleseydi Erdoğan, 24 Haziran 2018 seçimlerinde cumhurbaşkanı seçildiğinde kabinesini ilan etmez, hükümeti kurmak üzere birisine görev verirdi. Oysa Erdoğan cumhurbaşkanı seçildikten sonra kabinesini ilan etti.

6. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’ne geçilen Anayasa değışikliğı 6771 sayılı kanunla düzenlendi. Cumhurbaşkanlığı seçimiyle ilgili 101. madde yeniden düzenlendi. Cumhurbaşkanı seçilenin partisiyle ilişiğı kesilir hükmü kaldırıldı. Kılıçdaroğlu, cumhurbaşkanı adayı olduğı takdirde bu düzenlemeden yararlanacak.

7. Başkanlık Sistemi’nde cumhurbaşkanı adayı parti genel başkanı olabiliyor ama aynı zamanda milletvekili adayı olamıyor. Meral Akşener, 24 Haziran 2018 seçimlerine İYİ Parti Genel Başkanı olarak girdi. Ama aynı zamanda milletvekili adayı olamadı.

PARTİ GENEL BAŞKANI

8. Anayasa’nın 101. maddesindeki değışikliğe göre Erdoğan aynı zamanda AK Parti Genel Başkanı. Yoksa eski hüküm devam etse bırakın AK Parti Genel Başkanı olmayı, partisiyle ilişiğı kesilip milletvekilliğinin sona ermesi gerekiyordu.

9. Anayasa değişikliğinde cumhurbaşkanı hakkında iki dönem şartı devam eder diye bir geçici madde konulmadı. Ne Anayasa Komisyonu'ndaki görüşmelerde ne de Meclis Genel Kurulu'ndaki müzakerelerde CHP'nin bu konuda bir itirazı ya da önerisi olmadı.

KOMİSYON RAPORUNDA NE DENİLİYOR

10. Cumhurbaşkanlığı seçimini düzenleyen Anayasa değişikliğiyle ilgili Anayasa Komisyonu'nun raporunda, "Teklifin kanunlaşması ile getirilen iki dönem seçilebilme imkânında bu düzenlemenin yürürlüğe girmesinden önce görev yapmış cumhurbaşkanlarının görev dönemlerinin hesaba katılmayacağı tartışmasıdır" deniliyor.

İŞTE 18. MADDE

11. Cumhurbaşkanının seçimiyle ilgili 101. maddeyle ilgili yapılan değişikliğin yürürlük tarihini düzenleyen 18. maddede ise "Yapılan değişiklikler, birlikte yapılacak ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı Seçimleri'ne ilişkin takvimin başladığı tarihte" hükmü yer alıyor.

KEBAPÇIDA İLAN EDİLEN JEST

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener milletvekilleri ile kebabçıda yemek yerken, Aytun Çıray arkadaşımızın yarın Sözcü gazetesinde çıkacak bir açıklaması var. "İsterseniz size bilgi versin" demiş. Aytun Çıray da bir gün sonra yayınlanacak olan Erdoğan üçüncü kez aday olamaz ama Meral Akşener ona bu konuda destek verecek şeklindeki açıklamasından söz etmiş.

Anayasa'ya göre Erdoğan'ın cumhurbaşkanı adayı olmasının önünde bir engel bulunmuyor. O nedenle Erdoğan'ın kebabçıda geliştirilen önerilere ve böyle bir jسته ihtiyacı yok.

POLİSE YUMRUK ATAN VEKİLE PKK'DAN DOKUNULACAK

ÖCALAN yürüyüşü sırasında polis memuruna yumruk atan DBP Milletvekili Salihe Aydeniz'in dokunulmazlığının kaldırılması için harekete geçildi. Salihe Aydeniz hakkında kamu görevlisine hakaret, polise mukavemet, izinsiz toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılma gibi suçlardan dolayı fezleke düzenlendi.

PKK'DAN DA YARGILANACAK

Ancak daha önce bir polis memurunu ısıran, terörist cenazesine katılan Salihe Aydeniz'in sicili kabarık. Hakkında 60'ı aşkın fezleke bulunuyor. Bunların birçoğu PKK'yla ilgili suçlar.

20.06.2022

Son olay bardağı taşıran son damla oldu ama Salihe Aydeniz'in dokunulmazlığı sadece polise yumruk attığı son olaydan dolayı kaldırılmayacak. PKK'yla ilgili eylemlerinden dolayı da yargılama yolu açılacak.

Terör örgütüne yardım ve yataklık yapmak, terör örgütü propagandası gibi suçlardan da yargılanmasının önü açılacak.

20 Haziran 2022, Pazartesi

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Tarımda önemli projeler

Pandemide kırılan tedarik zinciri, Rusya- Ukrayna savaşının ardından küresel açlık sorununa dönüştü. Dünya kıtlık tehlikesini konuşurken bu konuda Türkiye'nin durumu hiç fena değil. En azından yakın gelecekte böyle bir risk görünmüyor. Tarım Bakanı Vahit Kirişçi, arkadaşımız Dilek Güngör'e konuşmuş. **Bakan Kirişçi, kullanılmayan tarım alanları konusu başta olmak üzere projelerini hayata geçirebilirse, tarımda kendi kendine yeten sayılı ülkelerin başında yer alabiliriz.** Gıda enflasyonunun önüne geçmemiz için üretimden başka çaremiz de görünmüyor. Sadece tarımda değil enerji kaynakları konusunda da Türkiye'nin durumu iyi. Bir enerji yolu olmasının yanında yeni bulunan doğal kaynaklar da devreye girmek üzere.

BAŞ DÖNDÜREN DİPLOMASİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın gündeminde iki önemli görüşme var. Birincisi çarşamba günü Türkiye'ye gelecek olan Suudi Arabistan Velihatı Muhammed Bin Selman'ın yapacağı ziyaret.

İkincisi de ay sonunda İspanya'daki NATO zirvesinde Erdoğan'ın, İsveç ve Finlandiya'yı veto etmesinin nedenlerini ve ayrıca Yunanistan'ın mütecaviz davranışlarının delillerini anlatacağı toplantı. İç politikada birçok önemli mesele ile uğraşan Erdoğan, uluslararası diplomasiyi de başarılı şekilde yürütüyor. Dünya hızla şekillenirken Türkiye bu şartlara uyum göstermek için elinden geleni yapıyor. Bütün ülkelerle kurduğu eşit ve kendi çıkarlarına dayalı ilişkilerini hızlı ilerletiyor. **Askeri açıdan güçlü olmak için girdiğimiz yeni dönemin gereklerinin başında diplomasideki başarı geliyor. Bu konuda da Türkiye tam gaz ilerliyor.**

Yani Türkiye'nin hep iç politikada hem de uluslararası diplomaside önemli meseleleri var. Gönül isterdi ki muhalefet de Erdoğan gibi bu konuları dert edinsin.

İSRAİL'İN MİSİLLEME KORKUSU

Bu arada İsrail, güçlü bir albayın öldürülmesi üzerine İran'ın İsraillilere misilleme yapacağından korkuyor. Bu nedenle Türkiye'deki İsrail vatandaşlarının ülkelerine

dönmeleri için çağrı yapıldı. Türkiye yeni bir turizm sezonuna girerken, birileri sürekli Türkiye'nin huzurlu olmadığına dair kötü haberler yayıyor. **Yani yaşadığımız bu yeni dönemde ticaret savaşları da bel altına inmiş durumda.**

DÜNYA KRİZDEN ÇIKABİLİR Mİ?

St. Petersburg'da bir konferansta konuşan Çin Devlet Başkanı Şi Cinping, "Eğer uluslararası engeller bu düzeyde sürerse dünyanın ekonomik krizden çıkması mümkün olmayacak" dedi.

Venezuela Cumhurbaşkanı Yardımcısı da "Rusya'ya yapılan yaptırımlar artık akıl çizgisini aştı, dünyadaki ekonomik problemlere bu yapıda önlenmesi mümkün değil" dedi. Tam bunları okurken önüme, Ankara Mamak'da eşiyile tartışan bir hanımın evini yakma haberi düştü. Özellikle Avrupa'nın Rusya'ya karşı tavırlarını evini yakan bu hanıma benzetiyorum. Ambargo koydukça batıyorlar. Neyse ki itfaiye Mamak'daki yangını söndürmüş. Bakalım Avrupa evindeki yangını söndürebilecek mi?

İbrahim Kahveci

Kurları kim yükseltti?

Cumhurbaşkanı Erdoğan akaryakıt fiyatlarındaki yükselişin sorun olduğunun farkında olduklarını söyledi.

Yeterli tabii.

Sorun olduğunun farkında olmak yeterli...

Çözüme ne gerek var ki?

Cumhurbaşkanı Erdoğan bu yükselişe iki gelişmenin neden olduğunu da ekliyor: 1- Artan petrol fiyatları

2- Yükselen kurlar.

Petrol fiyatları küresel sorun; yapabileceğimiz bir şey yok. Ya kurlar?

Kurları kim yükseltti? Kur yükselişinin sorumlusu kim?

Sahi TL'yi en değersiz seviyeye kim düşürdü? TL'nin dandik para olmasına kim neden oldu?

Sorumlu kim?

Cevap var mı?

Türkiye'de hayat pahalılığı ve enflasyonun 1 numaralı sebebi TL'nin aşırı değersiz oluşudur.

Bu politikayı kim uyguladı? Bu büyük çöküşe kim neden oldu? Halkı bu fakirliğe kim mahkum etti?

Gerçekten bu büyük yanlışların sorumlusu kim?

Geçen yıl bu günlerde petrol fiyatı 72,6\$; ya da 634,5 TL (dolar/TL 8,74). Bugün petrol fiyatı 111,3\$; ya da 1.925,5 TL (dolar/TL 17,30)

Sorarım size petrol fiyatı dünyada yüzde 53,3 artarken Türkiye’de neden yüzde 203 arttı? Aslında hepimiz biliyoruz: Dandik TL yüzünden.

TL bu kadar değersiz olmasaydı akaryakıt fiyatları 7 liradan 30 liraya çıkar mıydı? Demek ki akaryakıt fiyatlarında olduğu gibi ülkemizdeki tüm pahalılığın ana sorumlusu KUR ARTIŞI veya TL’nin değer kaybedişi...

O zaman yeniden soralım: Kurları kim yükseltti?

Herkes ve hepimiz son 1 yıldaki kur artışını konuşuyoruz. Oysa asıl mesele 2016 yılındaki kopuştur.

Ne oldu 2016 yılında?

İlk büyük ayrışma Mayıs ayında %49 oy alan Başbakan’ın yüzde SIFIR oylu Başbakan ile değişmesinde yaşandı.

SIFIR oylu Başbakan değişimi demokrasiden uzaklaştığını gösterdi ve piyasa bunu fiyatlara yansıttı.

İkinci büyük çöküş OHAL ile FETÖ bahane edilerek her yere müdahale sonucu oldu. Hatırlayın Kasım 2016’da “dolar bozdur” kampanyasını.

2016 başında 1 dolar 3,0 TL ediyordu. Eylül 2016’da da yine 1 dolar 3,0 TL ediyordu. Kasım 2016-Ocak 2017 arasında dolar/TL kuru 3,0 liradan 3,95’e gelmişti.

Piyasalar demokrasiden uzaklaştıkça TL’ye hiç acımadı.

O günlerden sonra zaten TL’nin sırtı hiç düzelmedi. Ülkemiz demokrasiden, hukuktan, liyakatten uzaklaştıkça paramızın değeri de çöktükçe çöktü.

2016 başında 1 dolar 3,0 lira ederken şimdi 17,3 lira ediyor.

2016 başında 1 dolar 4,0 Brezilya Real’i ederken şimdi 1 dolar 5,0 Real ediyor. Farkı görüyor musunuz?

Brezilya’da Bolsorano bile bu kadar yıkıma neden olmadı?

2016 başında 1 dolar 16,0 G. Afrika Rand'ı ederken, şimdi de 1 dolar 16,0 Rand ediyor.

2016 başında 1 dolar 19,0 Meksika Peso'su ederken, şimdi de 1 dolar 20,0 Peso ediyor.

2016 sonrası yaşadığımız YIKIMI görüyor musunuz?

Sorumlusu kim dediğimizde kimse tek 1 kişiyi göstermesin.

Aslında 2016 sonrası verilen her oy ile hepimiz sorumluyuz. Bunu biz istedik. Bizler zamları istedik ve fakirliği coşkuyla karşıladık.

Sakın olan kimse 'faiz sebep-enflasyon sonuç' teorisi ile ve 'ortada Nass var, size bize ne oluyor' cümlesi ile faizleri suni düşüren Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı suçlamasın. Çünkü her yanılsa biz onay verdik ve bu yanlışların sürmesini tercih ettik.

Kimisi direkt oy vererek destekledi; kimisi de oy verdirerek destekledi.

Sadece iki örnek: Ülkenin milli menfaatlerinde Ege Adaları Yunanistan'ındır dediğinizde insanları "ekmeğe" değil, "güvenliğe" oy verdirmiş olursunuz.

Ya da ülkenin en büyük başarılarından olan IHA-SİHA gibi savunma sanayine eleştiri getirdiğinizde "gidin iktidara oy verin" diye teşvik etmiş olursunuz.

Muhalefetin ekonomi kadrolarının gücü ortada. Belki de en büyük umudumuz işte o kadrolar. Keşke işi ekonomide bıraksak ve "güvenlik" konusunda tereddüde hiç yer vermesek.